

GOUVERNEMENT
DE LA POLYNÉSIE FRANÇAISE

'ĀPO'ORA'A FA'ATEREHAU PARAU FA'ATA'ARA'A

Mahana toru 14 nō tiunu 2023

'Ua putuputu te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i teie mahana toru. Teie te mau pu'e parau tā na i ha'amana :

VP -	2
• Fâreireira nâ te Manatû mono'e te Ti'ahau 'o Aotearoa.....	2
• Te 34raa 'o te Heiva rima'i	3
MFT -	3
• 'Opuara Tâtuhaa 'i te mau râve'a tauturu ti'araa 'ohipa	3
• Tere 'ohipa 'i Tireni 'i ni'a 'i te ôpuaraa rēni raro moana 'o te fenu hi'o	4
MEF -	5
• Te faito 'o te hoo 'i mê 2023.....	5
MPR -	6
• Nârua 'e Nâhiti - piti 'ôpuaraa rē a Farani 2030.....	6
MJP -	8
• Moni tauturu nâ te mau 'amuitahiraa tu'aro.....	8

- VP -

Fâreireira nâ te Manatû mono'e te Ti'ahau 'o Aotearoa

Felicity Roxburgh, Ti'ahau 'o Aotearoa nê Porinetia farani, haamauhia 'i Nouméa, 'o tei fâreirei, 'i te 5 'o tiunu ra, 'ia Eliane Tevahitua, Manatû mono 'e Taumihau nê te Ta'ere, te Haapiiraa teitei, nê te Arutaimareva, te 'Ohipa fenua 'e te Rima'î, hâpa'o 'i te mau auraa 'e te mau 'Apooraa mana.

'Âmui ato'a mai, Mareva Lechat-Kitalong, tonohaa nê te mau 'ohipa nâ te mau fenua nâ te ara, 'i Eropa 'e 'i Patitifa 'e Ioane Wong faatere piha 'ohipa 'a te Manatû mono 'e Michel-Stanislas Villar rima turu nâ te Manatû mono.

'I roto 'i teie fâreireira, 'e rave rahi tumu parau 'o tei tuâtâpapahia 'i te pae 'o te ta'ere, mai te rotopû 'i te mau fare manaha 'aore râ te mau 'âpooraa mana ta'ere. Te fare manaha nê Rouen 'o tei faaho'i nâ 'i te mau ûpoo taata maori 'i roto 'i te fare manaha Te Papa Tongarewa 'o Aotearoa. Te titau ato'a nei 'o Porinetia 'i te reira arata'iraa nê te faa'ohipa hô'ê poritita faaho'iraa tao'a haaputu. 'E tupu te hô'ê 'ohipa 'âmuiraa 'i ni'a 'i te mau rave'a taa'ê nê te faaherehere 'e te haamaita'iraa tao'a 'e te haapaariraa 'i te mau auraa 'e te mau 'aitauraa 'e te mau fare manaha mai te : *Auckland Museum, Te Papa Tongarewa Museum, The Maori Art and Craft Institute.*

Te fatu nei 'o Aotearoa 'i te mau 'ite teitei 'i te pae 'o te reo nê te mau taïpe *maori*, te toru ia 'o te reo mana. 'Ua hinaaro ato'a te Manatû mono 'e faatupu 'i te mau natiraa 'e te mau 'Apooraa mana 'o Aotearoa 'i reira te u'i ma'ohi 'e haapiihia ai nê te faateitei 'i te faa'ohiparaa 'i te reo Maohi, 'i te pae ihoâ râ 'o te hôho'a teata 'a Porinetia.

Matariki (Matarii 'a te Maohi), 'Ua riro tauâ mahana ra 'ei tâpati farani 'i Aotearoa mai 2022 mai. Te mana'o nei mâtou, mai teie atu, hô'ê mahana faahanahanaraa mai te reira 'i Porinetia nei 'e haapâpûhia atu tô na faa'ohiparaa.

Te 'ohipa 'âmuiraa 'e te mau haapiiraa teitei 'o te tahi ato'a ia rave'a nê te mau auraa 'i rotopû 'ia Aotearoa 'e Porinetia. 'E tâmau noa te Manatû mono 'i te 'ohipa 'e te mau mana 'o Aotearoa 'i te pae 'o te moni pûtê 'e te faaôraa 'i roto 'i te mau haapaariraa toro'a 'e te tomoraa 'i roto 'i te mau haapiiraa tôro'a tano (te mau auraa 'e te mau fenua nâ te ara, te ta'ere, te mâ'imiraa 'ihi teitei, te te reo taïpe). 'Ia ô atu te mau piahi maohi 'i roto 'i te haapiiraa *Public Sector Fale Programm* o tei, pâpû 'ena mai.

Hinaaro ato'a te Manatû mono 'ia hotu te mau 'aitauraa 'e S. E. M. Louisa Hareruia Wall, Ti'ahau 'o Aotearoa nê te *Gender Equality in the Pacific Region*. 'E ravehia te hô'ê titau manihiniraa nê te haapâpû 'i te reira tâamuhia 'e te rururaa 'a te UPF 'i ni'a 'i te tumu parau ra te aroraa 'i te mata'êraa.

'Ua puta ato'a mai te tâu'aparauraa 'i ni'a 'i te mau rave'a nê te haamau mai 'o Aotearoa 'i te tute *International Visitor Conservation and Tourism Levy (IVCTL)* 'o te faati'a 'i te hô'ê 'afata nê te amo 'i te mau 'ôpuaraa 'o te arutaimareva. Nâ te Manatû 'e faarava'i 'i te mau 'aitauraa parau hou 'a faa'ohipa ai tauâ 'ôpuaraa 'i te fenua nei.

'I te pae 'o te êa, 'ua mana'o te Ti'ahau 'i 'ohipa 'âmui te mau mana 'o te êa 'o te fenua nei 'e te mau pû 'e rave rau *District Health Board* 'a Aotearoa nô te haamaraa 'i te tai'o ma'i, 'o te fenua nei, 'e faareva rûhia nei 'i roto 'i te mau fare ma'i 'i Aotearoa.

'E 'inaha, nô te arutaimareva, te 'ohipa 'âmuiraa nô te 'aro 'i te ahuraa reva 'o te vai 'ei tutavaraa rû nâ nau fenua 'e iti, 'oia ato'a rû nâ te mau fenua 'i roto 'ia Pâtitifa.

Te 34raa 'o te Heiva rima'i

'I raro a'e 'i te faatereraa 'a te Manatû-mono, taumihau nô te rima'î, te Pû 'o te rima'î 'e 'âpee nei 'i te mau matahiti ato'a te tûmite *Tahiti 'i te rima rau*, peretitenihia Nathalie Teariki, faaineine 'i te *Heiva rima'î*.

'O teie noa te taima 'e 'âmui mai ai te mau rahu'a 'p na taamotu 'e pae, 'o te vauvau mai 'i tâ râtou mau tao'a 'e rave rau 'o te rima'î tumu maohi. 'e tupu te 34raa 'o te Heiva rima'î 'i te 22 'o tiunu tae atu 'i te 9 'o tiurai 'i te tahua Mâma'o.

Nô teie matahiti, 'e haafaufaa 'i te mau tao'a tumu 'o te râ 'e te râ taamotu nâ roto atu 'i te tumu parau 'o te *rôti Fautau'a-Te rôti nô Fautau'a*. 'Oia ato'a, te tarena 'o te mau mahana 'e tupu ta mau faafaa'iteraa, te mau tata'uraa, nâ reira te mau faaanaanataeraa 'ori, te 'upa'upa 'e te mau tâmataraa maa tumu.

'E nehenehe ato'a 'i te mau manihini 'e 'ite atu 'i te mau tumu parau rau 'a te mau taamotu 'e pae, te *tifafai*, te mau pa'epa'e maa, te mau 'âahu 'ori, te raraaraa *nape* 'e te mau pûpû.

'E tupu te tomoraa 'i te mahana maha 22 'o tiunu 'i te hora 10 'i Mâma'o tupu atu ai te mâtaita'iraa 'i te mau fare faafa'ite. Te mau hora 'iritiraa nô te huiraatira hora 9 tae atu 'i te hora 5 'e te 'âfa 'i te mau mahana ato'a.

Te hu'ahu'araa 'o te tarena tei ni'a 'i te tahua 'itenati www.artisanat.pf.

- MFT -

'Opuara Tâtuhaa 'i te mau râve'a tauturu ti'araa 'ohipa

'O te SEFI noa te pû tî'âu nei 'i te ti'araa 'ohipa 'i Prinertia nei. Te tûri'i nei 'o ia 'i ni'a 'i te rahiraa 100 taata 'e 'ohipa nei nô te mâ'imi 'i te 'ohipa pâpû nâ te feiâ 'e 'imi nei 'i te mau taiete 'e tihepu 'i te taata rave 'ohipa.

'E rave rahi tauturu ti'araa 'ohipa 'e mauhia nei 'e te SEFI mai te haapiipiiraa tôro'a, te 'apeeraa 'i ni'a 'i te 'ohipa, te tauturu parau faaâu 'ohipa, te faatupuraa tute 'aore râ te tauturu nô te faati'a 'i te hô'ê taiete 'ohipa.

'E rave rahi tauturu tôtiare nô te faaruru 'i te faito 'ohipa 'ore 'o te huiraatira 'i nao'ahia ho'i te matahiti nô te faaô 'i roto 'i te ti'araa 'ohipa (15-64 matahiti) 'aita roa 'i titapou mai

na 'i te faito 40%, 'e maea îti roa te taata 'i fâna'o 'i te râ tauturu nô te faatupu 'i te 'ite 'ohipa pâpû 'e te tomoraa 'i roto 'i te ao 'o te 'ohipa taraire.

Te tahi, 'aita teie rave'a 'i mau pâpûhia 'e rauti 'o te tihepuraa taata, 'ia 'âpeehia ho'i 'e hoonahia ai teie rave'a nô te faati'a 'i te 'ôpuaraa 'ohipa 'a te taata 'imi 'ohipa, nô te mea te faa'ihia nei te mau aniraa 'e te pû 'e te taata 'imi 'ohipa tuu 'âfaro noahia atu ô te hi'opo'araa 'a te hau 'e 'aita 'i nâ rotohia atu 'i te rima 'o te rauti 'a te SEFI.

Nâ roto 'i teie vairaa nei 'e 'ia au 'i te tarena 'a te faatereraa 'o tei hinaaro 'e faatupu 'i te mau rave'a 'o te hô'ê faahoturaa taraire nô nau rêni 'e 4 'o te fâriira râtere, te mau tôtoro'a tumu, te mau îto natura 'e te 'imiraa faufaa 'o te numeri 'e te hôhō'a teat, te 'ôpua nei te MFT :

- 'ia nâmuahia te mau rave'a tauturu 'i te mau taiete 'i te pae 'o nau tuhaa 'e maha nei ;
- Te tâ'oti'araa 'i te horo'araa 'i te CAE â te mau taiete 'e te mau taatiraa tôro'a tumu 'e te mau 'oire 'e tono 'i teie feiâ nô te faahotu 'i teie tuhaa 'ohipa.

'E faarahihia te haapûrororaa turamaraa nô ni'a 'i teie faaotiraa, teie 'eiaha te taata 'e horo pupara noa 'i te SEFI 'e nô te turama maita'iraa 'i ni'a 'i teie rave'a nô te taato'araa.

Tere 'ohipa 'i Tireni 'i ni'a 'i te ôpuaraa rêni raro moana 'o te fenu hi'o

'I roto 'i te tere 'o te faaterehau farani 'e te tonohaa 'o te tapihoora nâ te ara Olivier Becht tâne 'i Tireni 'i te 8 'e te 9 'o tiunu 2023, 'ua titauhia mai te faatereraa 'o Porinetia farani 'e te Fare Rata (OPT) nô te rururaa poritita 'a te faaterehau 'i ni'a 'i te 'ôpuaraa fenua hi'o nâ raro 'i te moana 'o te hutihia mai Tireni tae atu 'i Asia pihia Humboldt. Nô te reira, 'ua 'âmui atu tô tâtou mau ti'a 'i te 'ao'ao 'o te faaterehau Olivier Becht, 'e rave rahi rururaa 'e te mau mana Tireni 'e te faatere tî'âau 'i te 'ôpuaraa tireni, 'o Desarrollo Pais.

Nô te reira, hô'ê 'ôpuaraa 'ohipa 'âmui 'i rotopû 'ia Tireni 'e Farani 'o tei faaineinehia 'i ni'a 'i te niu 'o te hô'ê faaâuraa mâtâmua tuurimahia 'i 2020.

'E 'ôpuaraa fenu hi'o nâ raro 'i te moana Tahiti-Tireni, 'e ô ato'a mai 'i Rapa Nui, 'o tei tere mâtâmua ô te mau hi'opo'araa 'i 2013 'i muri mai 'i te tororaahia te rêni Honotua 'i tetepa 2010. 'E 'ôpuaraa rahi, 'o tei pû'oi 'ia Porinetia 'e tô te ao nei nâ roto 'i te rêni fenu hi'o tere vitiviti.

'E matuturaa 'ohipa teie nô te hi'o 'i te faufaaraa nô te 'imiraa faufaa, te rave'a teitei 'e te arata'iraa nô te faa'ohipa te piti 'o te rêni nâ tua nô te faaaano i te tereraa 'o te 'imiraa faufaa 'i ni'a 'ia Honotua, 'e te haamauraa 'i te mau auraa 'âpî 'e te mau taiete 'a te hau 'aore râ tâ te tivira 'o riro 'i te ô ato'a mai 'i roto 'i teie 'ôpuaraa.

'E faufaa rahi tô teie 'ôpuaraa nô Porinetia 'i te pae 'o te pû'oira 'inaha 'e 'u'ana atu ia te rave'a tororaa parau uira 'o te fenu hi'o (*Honotua 'e Manatua*) 'a te Fare Rata. Hau atu 'e nehenehe 'i te mau 'oire 'e riro mai 'ei pû tu'atiraa rêni (HUB) nô tei tuhaa moana. 'I ni'a 'i te auraa 'e tô te ara, tei roto teie 'ôpuaraa 'i te tereraa 'o te faahoturaa 'e te 'ôti'a rêni 'initopatitifa 'e te neheneheraa, ia au 'i te hinaaro 'o Tireni, 'e riro 'ei taura nati 'o te numeri nô te mau 'aitauraa parau uira 'e tô Atia, 'o Patitifa 'e 'o Marite apato'a.

'Ia au 'i te mau 'aitauraa parau mâtâmua 'e te Pâpa'i parau Hau nui 'o te 'ohia tâniuniuraa (Subtel) e'ita teie parau 'e tuurimahia nô te tahi mau tumu 'imiraa faufaa, 'e tauraa rahi tô tei faaâuhia mai na 'e Tireni nô teie 'ôpuaraa. 'Inaha 'i teie nei nâ te hô'ê taiete tivira Tireni 'e amo 'i te faatupuraa 'ohipa, te taiete OTT (Over the Top Gafam), aore a râ 'e parau tuurimahia atu ra.

'E ti'a 'ia Porinetia 'e/'aore râ te OPT 'ia faaoti 'i ni'a 'i teie rave'a 'imiraa faufaa 'âpî 'o teie 'ôpuaraa, fatuhia 'e te tivira, 'e 'i roto 'i te fâreireira faaâuhia nô te 21 'o tiurai 'i Pari 'i rotopû 'i nau paretiteni Gabriel Boric 'e Emmanuel Macron, 'ia fâreirei rû 'e te « taiete arata'i 'ohipa » 'a Tireni, 'ia ti'a mai hô'ê faaâuraa 'ia nâ Porinetia atu te tororaa 'o teie fenu hi'o 'e 'ia tupu te tuurimaraa 'i te reira ato'a taima fâreireira.

- MEF -

Te faito 'o te hoo 'i mê 2023

'I mê 2023, 'ua maraa te faito 'o te hoo 0,2% 'e 'ua vai 'i te tai'o 109,97 te tumu 'o te maraaraa ia te mâa (+0,9%). Mai mâ 2022 'e mê 2023, te tai'o 'âmui 'o te mau tarifa hoo 'ua maraa 4,4%. 'i ni'a 'i te 12 'ava'e, te heeraa 'e +6,6%.

Te tai'o 'o te rima 'ohipa tei maraa 'i te 0,1% 'i ni'a hô'ê 'ava'e 'e 'ua nuu 5,0% 'i ni'a 'i te 12 'ava'e.

Te tai'o 'âmui taa'ê atu 'i te pae 'o te utaraa 0,2% 'i mê ra 2023 'ua nuu atu ra 'i tô na heeraa 'ini'a 'i te 12 'ava'e 'e 4,5%.

Tauâ maraa nei 'o tei 'ite ato'ahia 'i ni'a 'i te mâtete 'o te ao nei.

Te tereraa 'o te IPC 'i roto 'i te 'ava'e nei tei te pae ia 'o te maraaraa tarifa 'o te mâa (+0,9%). Te mau tarifa 'o te tahi mau tao'a tei maraa, mai te hotu moana (+6,9%), te mâa hotu (+4,1%) 'e te mâa tupu (+0,1%).

Te tahi atu mau tao'a 'e rima 'ohipa teie maraa ato'a : te mau târahu fare (+0,7%), te mau fare tâmâaraa, pereoo mâa, fare taoferaa 'e te tahi atu fare 'imiraa piri mai, te mau tauihaa fare 'e te mau tao'a 'atu'atu fare (+0,1%).

'Aua'e 'ua tupu te 'aifaito nâ roto 'i te toparaa te mau tarifa manureva (-4,6%) 'e te mau tarifa 'âahu 'ômono 'e te tia'a (-0,6%).

- MPR -

Nârua 'e Nâhiti - piti 'ôpuaraa rê a Farani 2030

'Ua hi'opo'a te 'Apooraa taumihau 'e piti 'ôpuaraa 'a porinetia, rê 'a Farani 2030 :

- « *Nârua* – te mau motu 'e te haapiiira 'i Porinetia farani : hô'ê 'aroraa nô te tauï », rê 'o te piiraa 'ôpuaraa Teitei 'i roto 'i tô na rauraa 'a Farani 2030 ;
- « *Nâhiti* – feruriraa 'âpî nô te tauraa tau 'e te 'ihianohaa 'âpî 'i roto 'i te mau motu 'o Porinetia farani », rê 'o te piiraa 'ôpuaraa 'o te Tarena tauraa tau Fenua 'i te ara moana (PIOM) a Farani 2030.

« *Nârua* – te mau motu 'e te haapiiira 'i Porinetia farani : hô'ê 'aroraa nô te tauï »

« *Nârua* » te auraa « *E fano mâ te mau fêti'a* » : 'e 'imi 'i tô na 'ê'a nô roto 'i te mau ite 'a tô tahito ra 'e te mau 'ihi, tâamu i te mau motu 'e te mau ta'ere, tâmau te 'avei'a, turu'i 'i ni'a 'i te 'ê'a 'o te mau fêti'a 'i nehenehe ai 'i teie 'ôpuaraa 'e maiha mai.

'E 'ôpuaraa nâ Farani « Excellences », tuuhia mai 'e te Pû 'a farani nô te mau mâ'imiraa 'i roto 'i te Târena Faatupuraa Ananahi 4, nô te 'itehia te faufaa maita'i 'i roto 'i tô na rauraa 'e te 'âpeeraa 'i te mau fare haapiira teitei 'e te mâ'imiraa 'e amo 'i te mau 'ôpuaraa rarahi.

'E faufaa rahi nô Porinetia nâ roto atu 'i tâ na fare haapiira teitei UPF, 'e te hô'ê taima pâpû nô te faaô 'i roto 'i te tauraa maoti te hô'ê 'ôpuaraa 'o te haafaufaa 'afaro noa 'i ni'a 'i te faahoturaa 'a Porinetia. 'E tâho'ê 'o ia 'i te mau ireire ora 'a Porinetia mai te natura ora 'o te mâ'imiraa 'a te (CNRS, Ifremer, IRD), te mau rauti totiare-'imifaufaa (te 'âmuitahiraa tauete moana, te French Tech, etv.) nâ reira te tuhaa oana Patitifa.

Te tapura faufaa amohia 'e te PIA 4 'o te nehenehe 'e horo'a 'i te mau rave'a 'o teie tauraa hohonu nô te fenua nei 'e tô na huiraaatira mâ te turu pâpû 'i te mau pupu, mâ te turu 'e te 'âpeeraa 'ia râtou 'o te faati'a hô'ê tauraa rahi 'i te rave'a haapii nâ reira te faa'ohiparaa 'e te tî'âauraa.

Nô te reira, *Nârua* 'avei'ahia 'i ni'a 'i te 'ohie 'o te 'ohipa haapiira teitei 'i Porinetia farani nô te faatano 'ini'a 'i te naturaa 'o te fenua purara 'e te mo'emo'e. 'o te haapaariraa teie 'i te tupuraa natura ora 'o te fenua 'o te haapiira teitei, 'e ia riro 'o Porinetia farani 'ei hi'oraa nô te mau tâfifiraa 'o te nehenehe 'e fâreirehia 'e te tahi atu mau motu fê matahiti tô na tereraa 'e n\$ a roto 'e tii, 'i roto 'i te mo'emo'e.

Tei te roaraa 'e rêni rarahi 'e 'auri faahoro :

- **Te 'auri 1: tutonu 'i ni'a 'i te faatôro'araa 'o te mau haapiira : parau tû'ite licence** 'i ni'a 'i te mau tutavaraa tumu 'o te 'aia 'e te haaraa 'o te haapiira ti'a 'auahaati 'e piti tuhaa nô te 'imira faufaa 'a porinetia : » Fariira râtere, toro'a hotera 'e fare tâmâaraa » 'e te « Moana, te arutaimareva 'e te 'imira faufaa moana » ;
- **'auri 2 : Haapiira 'i te roaraa 'o te oraraa** niuhia 'i ni'a 'i te mâ'imiraa 'e turu 'a te mau 'aivanaa poritita 'a te hau nô te turu 'i te mau 'ite 'a te mau tino t'iaraa faatere ma'ohi ;

- **'Auri 3 : te vairaa 'i roto 'i te Tuhaa moana Patitifa** nô te faa'ohie 'e te mau 'aitauraa piahi 'e te mau hapii nâ roto atu 'i te hô'ê tarna faaâuhia 'i te ara 'i roto 'i te aanoraa 'o Patitifa ;
- **'Auri tarava : haapeepeeraa 'i te tau 'o te faanahoraa** (rave'a 'ohipa 'âpî 'i roto 'i te tuhaa 'a te hau niuhia 'i ni'a 'i te taravaraa, te tura'iraa 'i te mau papa'i 'e te ta'ere).

Te faatereraa 'o te 'ôpuaraa tei roto ia 'i te mau mana faatere 'e te mau 'âpooraa te vâhi 'ohiparaa 'a Porinetia.

Te tapura faufaa 'a France 2030 1,33 miria toata (11 175 239,43 Euro).

« *Nâhiti* – arata'iraa 'âpî nô te tauraa 'e te 'ihi teitei 'i roto 'i te mau motu 'a Porinetia farani »

Topahia tei i'o 'o teie 'ôpuaraa 'ia au 'i te mau ta'o 'o te reo tahi 'o te haaamaiha mai 'i te mau taipe hâviti 'o te ta'ere maohi : Nâ :nâ roto ; Hiti : 'o te hiti, 'o te 'ôti'a, te hiti aru, te hiti ato'a 'i muri mai 'i te 'iriatai. Nâhiti 'o te taravaraa ato'a 'o te tau 'e te mau 'ôti'a, 'ia maiha 'e 'ia hotu, 'ia mataratara 'i mua 'i te tauraa 'âpî, te fâriuraa 'i ni'a 'i te hô'ê ananahi 'e hotu noa.

Te fâ 'a te PIOM 'o te faatupuraa 'i te mau tauraa 'i roto 'i te mau fenua farani nâ te ara moana 'e te taieteraa nô tô na tupuraa i'ei'e tauraa fenua nô te pâhono 'i te mau tia'iraa 'i te pae 'o te îto 'e te natura ora, te numeri, te huitaata 'e te totiare 'o te mau fenua.

Te fâ 'a *Nâhiti* 'o te 'âpaparaa ia 'i te natura ora 'o te tauraa 'i Porinetia farani, â roto 'e piti tuhaa rahi :

1. **Faatupu te hinaaro 'e haapii 'i te tauihaamaita'i ;**
2. **Pa'epa'e i te mau mâiharaa 'e 'i te faahoturaa 'i te mau 'ôpuaraa 'âpî 'e te mau taiete mahuta 'âpî.**

Te hinaaro rahi 'o *Nâhiti* e'ere 'i te tutonuraa 'i i'a noa 'i te tereraa faufaa 'o te hô'ê 'aore râ maau 'ôpuaraa, 'o te tutonuraa râ 'i ni'a 'i te neheneheraa mau 'i te hô'ê rave'a 'e faati'a 'e 'ia turuhia te faahoturaa 'i te mau 'ôpuaraa, 'e pâhono 'i te mau hinaaro pâpû tai'ohia 'i roto 'i te mâtuturaa, haapaari 'i te hinaaro tauihaamaita'i 'o te 'apooraa tumu 'o te fenua 'e te pae 'o te oraraa tivira 'ia hotu te tauraa taraire 'o te mau rave'a faahotu 'o te mau 'ôpuaraa (te mau mana, te haaaveaveraa, te ta'ere 'o te 'ohipa tâ 'ôpuaraa, etv.).

Nâ roto 'i teie arata'iraa 'o te haapiiraa 'e te 'âpeeraa 'i te 'ôpuaraa 'âpî 'e arata'ihia ia au 'i tô na tupuraa :

- Te tupuraa 'âano, â roto 'i te 'ûputa ravehia 'e te 'âmuiraa 'o te fenua maohi (te mau piahi, te mau piahi titau parau taote, te mau fatu 'ôpuaraa, te mau fatu 'ohipa, te huiraatira Haapii 'i roaraa 'o te oraraa) ;
- Te tupuraa rii, nâ roto atu 'i te 'âpeeraa tâmau (Tarena POLYNNOV) faaâuhia 'e hô'ê 'ahuru taata 'afa'i 'ôpuaraa mâ'itihia nô tô râtou 'aravihi, 'e te hô'ê tauraa 'i roto 'i te hô'ê pu'etau 'i te mau piti mûatahiti ato'a. te pupu mâtâmua 'o te fatu 'i teie 'âpeeraa tâmau 'o tei 'itehia 'ê mai na nâ roto 'i te hô'ê piiraa tata'u tâ notahia 'e te hô'ê tomite hi'opo'a 'e feiâ roo rahi 'itehia 'i Farani.

Nâ roto 'i teie faaâuraa haapiiraa, te faafâriuraa 'e te 'âpeeraa 'i roto 'i te tauihaamaita'i, 'e faa'ohipa *Nâhiti* 'i te hô'ê tupuraa faitohia 'i ni'a 'i te hoturaa 'o te fenua maohi ; mâ te turu te ti'araa mai te mau 'ôpuaraa 'âpî, oia ato'a râ mâ te tutava 'i roto 'i te hohonuraa 'o te mau rave'a 'e mâiha mai ai te tupuraa 'e te haapaariraa nâ roto 'i te tu'atiraa 'i roto 'i te natura ora, 'inaha ia au 'i te vairaa nei 'o porinetia 'i teie mahana 'e fenua i'ei'e 'e te purara râ ho'i. Nâ roto 'i te mau rave'a 'e faa'ohipahia 'e riro 'ei turu tootoo nô te haamau 'i te hô'ê pû 'o te faa'ohie 'e 'o te faa'itoito 'ia ti'a mai te mau 'ôpuaraa 'âpî 'e nehenehe 'atu ai 'e 'âpee 'i te mau 'aivânaa 'i roto 'i te hô'ê tupuraa taraire.

Nâhiti 'e 'ôpuaraa faotihia 'e te hô'ê pupu taata, pa'epa'ehia 'e te mau mero 'otahi mâtâmua RESIPOL, turuhia 'e Porinetia farani 'e te Hau nui, faaaanohia 'i 'onei 'e te mau taatiraa 'e tô te pae 'o te totiare-'imifaufaa (RESIPOL+). Te 'âmuiraa RESIPOL+ 'auhaati 'ia *Nâhiti* 'o tei tâhō'ê 'i te 'âmuiraa taa'ê 'i te mau mero vanaa, tô te fenua, te mau taatiraa totiare-'imifaufaa, 'âmui nô te hô'ê hi'oraa 'âpî nô te maita'i 'o te faahoturaa 'i te fenua.

'Ua faaô ato'a 'o Porinetia farani 'i roto 'i te faatereraa 'o teie 'âopuaraa nâ ni'a 'i te ti'araa faatere 'i te mau faaotiraa, te hôro'araa 'i te mau 'avei'a, te pairatiraa 'e te turamaraa.

Te tapura faufaa 'a te PIOM 'e 119 mirioni toata (1 000 000 euro).

- MJP -

Moni tauturu nâ te mau 'amuitahiraa tu'aro

'E aniraa â te taumihau 'o te haatu'aro, 'o te u'i 'âpî 'e te Arairaa 'i te peu Tâivaiva, 'ua fârii te 'Apooraa taumihau 'e horo'a **60 192 919** toata nô te tereraa 'ohipa 'a te mau amuitahiraa tu'aro 'o te fenua nei. Te tuharaa 'o teie 'i raro nei :

NŌ TE TERERAA OHIPA	
Auitahiraa 'e tomite faaineine	Tauturu
Fédération tahitienne de Handball	1 650 000 F
Fédération des Sports et Jeux traditionnels "Amuitahiraa Tu'aro Ma'ohi"	1 550 000 F
Fédération tahitienne de Triathlon	3 860 000 F
Fédération tahitienne de Karaté et Disciplines associées	1 000 000 F
Fédération polynésienne de Lutte, Arts martiaux mixtes, Jiu Jitsu brésilien et Disciplines associées	2 800 000 F
Fédération polynésienne des Sports adaptés et Handisports	4 200 000 F
Fédération polynésienne de Rugby	5 350 000 F
Fédération tahitienne de Voile	2 700 000 F
Fédération tahitienne de Natation	7 263 962 F
Association Tahiti 2027 : COJ Tahiti 2027	29 000 000 F
PŪ 'OHU	59 373 962 F

GOUVERNEMENT
DE LA POLYNÉSIE FRANÇAISE

FAATUPURAA 'OHIPA	
Taaatiraa u'i 'âpî	Tauturu
Association Puna Reo Pihaeina	818 957 F
PÛ 'OHU	818 957 F

SERVICE DE LA COMMUNICATION
